

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

VAKTMESTEREN

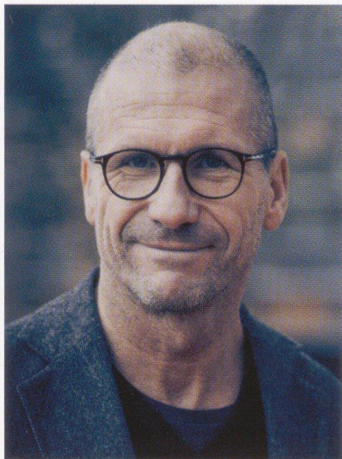

KJÆRE PUBLIKUM

Pinter har hatt stor betydning for moderne dramatikk. Mange av nåtidens viktigste dramatikere er påvirket av hans presise og sparsommelige språk. Her hjemme i Skandinavia finner vi spor av Pinter hos Jon Fosse, men også i Lars Noréns senere dramatikk. Arven etter Pinter ble også videreført i hans hjemland, av forfattere som Sarah Kane og Patrick Marber.

Det er ikke ofte en dramatiker mottar Nobelprisen i litteratur. Men at Pinter ble tildelt den gir mening, spesielt i lys av hans innvirkning på nåværende og kommende generasjoner forfattere.

Pinters tekster er innholdsrike og treffende, men det er vel verd å lytte til de musikalske – det rytmiske i dialogene. Nærmere musikken kan dramatikken trolig ikke komme.

Ha en god kveld
i teateret!

Stefan Larsson
Teatersjef

VAKTMESTEREN

Av: Harold Pinter

Øversettelse: Jens Gundersen

Regi: Carl Kjellgren

Scenograf og kostymedesign: Ilkka Isaksson

Lysdesign: Arne Kambestad

Lyddesign: Tor Endre Kalvenes

Dramaturg: Idun Vik

Sufflør: Linda Oline Notøy

Lystekniker: Ida C. Brønn

Inspisienter: Unni Egan og Kristine Nordby
Simonsen

Rekvisitør: Cathrine Hopstock og Magnus Holm

Maskør: John Einar Hagen

Kostyme: Maren Wagtskjold-Myran

Musikk: Singin' in the Rain av Arthur Freed og
Nacio Herb Brown | Pomp and Circumstance
Op 39. av Edward Elgar og A.C. Benson | Rule
Britannia av James Thomson og Thomas
Augustine Arne

Premiere på Lille Scene 29. januar 2021

Varighet: 2 timer 30 minutter med pause

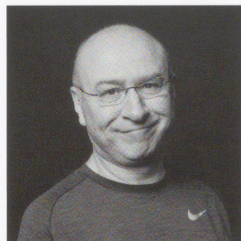

Stykket utspiller seg i nordvest-London i en
tid som ligner vår.

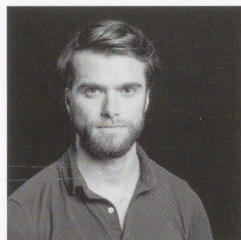
Akt 1 - en vinterkveld

Akt 2 - noen sekunder senere

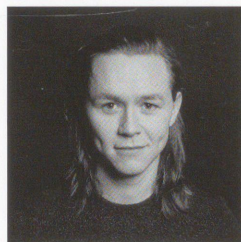
Akt 3 - noen uker senere

Jon Ketil Johnsen
Davies

Herman Ljung Opedal
Aston

Kristian Berg Jätten
Mick

Carl Kjellgren (regi) er svensk skuespiller og regissør. Han ble utdannet i Sverige ved Statens Scenskola og har spilt mange roller både i film og på teater. Han har tilhørt ensemblet på Stockholms Stadsteater.

Kjellgren har også medvirket i et trettitalls filmer bl.a. «Black Jack» (SF 1990) og «Pappas flicka» (SVT 1997 og 1998). Han var senest å se i «Vår tid är nu» (SVT) og «Quick» (2019). I 1995 debuterte Kjellgren som regissør. Han har regissert August Strindberg «Dødsdansen» på Sør-Afrikas nasjonalscene The Market. Totalt har han regissert et trettitall iscenesettelser bl.a. ved Stockholms Stadsteater, Göteborg Stadsteater, Uppsala Stadsteater, Riksteatren og Helsingborg Stadsteater.

LARS NORÉN OM HAROLD PINTER

For meg er Harold Pinter den viktigste, største og dyktigste dramatikeren av 1900-tallet. Han skapte det moderne dramaet, det vi i dag lever i. Ibsen, Strindberg og Tsjekhov avsluttet det gamle. Da fantes det fortsatt håp, lengsler og fremtid.

Pinters mennesker steg opp på scenen etter konsentrasjonsleiren. De sitter ensomme og venter på at noen skal banke på døren og gå inn og ta rommet og livet fra dem. Overalt i verkene hans finnes det minner om hva som hendte på 1940-tallet, ikke minst i den sterke atmosfæren av trussel og frykt.

Pinter overlater oss til oss selv med minnene våre og vårt maniske behov for å formulere dem overfor hverandre, og det som ikke har skjedd er ofte like ekte og traumatiserende som det som har skjedd.

Han lærer oss også at det vi mangler ikke er kommunikasjon og forståelse. Snarere tvert imot. Vi forstår og kommuniserer med hverandre altfor godt. Derfor anvender vi språk og historier for å få et øyeblikks pusterom og dunkelhet for oss selv, for å komme bort fra den forferdelige klarheten som vi har havnet i.

For å få oss til å akseptere og forstå det ansvar vi har i tilblivelsen av våre personligheter og liv, og våre handlinger overfor hverandre, beskriver han oss med den ytterste presisjon og umiddelbarhet, gjennom den smertefulle detaljen.

Ingen har slik presisjon og nøyaktighet og dermed emosjonell musikalitet som Pinter. Han er uovertruffen. Ingen vet som han hvor en pause skal være og nøyaktig hvor lenge den skal vare. Ingen kan så nøyaktig si uten ord det som bare kan sies uten ord på en scene.

Han lærer oss også at det vi mangler ikke er kommunikasjon og forståelse. Snarere tvert imot. Vi forstår og kommuniserer med hverandre altfor godt.

Det finnes ingen undertekst. Språket som personene anvender i stykkene hans er som et lavvann som sier nøyaktig hva som finnes. Det viktigste er bare å ikke vise noen følelse, ikke bli lei seg, ikke bli opprørt – da har man tapt. Vi kjenner det igjen fra hvordan vi snakket i skolegården, i treningslokalet, mellom prøvene. Ikke vis det som berører, vis det på et helt annet sted – da klarer du deg. Derfor kan han skildre makten og avmakten så godt.

Jeg tror at han iblant lengter tilbake til det forfalne huset på Chiswick High Road, der han en gang da han gikk opp trappen fikk øye på noen menn som sto inne i en av leilighetene og puslet med noe, hver og en i sin egen verden, ensomme, rørende, utslitte, et øyeblikk som ga ham tanken på å skrive Vaktmesteren. Jeg tror vi alltid lengter tilbake til de øyeblikkene, den lykken som samler våre viktigste erfaringer før vi tar steget vekk fra den verden vi vokste opp i.

Vi ønsker oss tilbake. Vi ønsker å begynne på nytt, uansett hvor bra det enn ble.

Alt som finnes i Pinters verker finnes også på et eller annet vis i hans biografiske virkelighet, hvor gåtefullt eller forskjøvet det enn kan te seg. Gatene, pubene, busslinjene, kanalene, vennene, ordene, familien.

Han har en ekstrem fintfølelse for hva man ikke trenger å gjøre på en scene. Han er den største. Jeg har aldri sett ham bli offer for sin egen teknikk eller mekanisme. Jo, kanskje en anelse i Celebration, men det er ikke sikkert. Jeg har ikke sett den på scenen ennå. Det er først der man forstår ham, selv om han er en av de få dramatikerne som er like nydelig å lese som å se.

Skjønnhet, en stor humor, den mer direkte politiske stillingstagningen i stykkene, dikt og artikler, og fremfor alt språket hans og den fullendte formen gjør ham uopphørlig relevant og får nesten alt annet ved siden av ham til å virke slappt og mangelfullt.

HAROLD PINTER

Harold Pinter ble født i London i 1930. Han var sønn av en jødisk skredder og utdannet seg til skuespiller.

I 1956 begynte Pinter å skrive dramatik. «Vaktmesteren» (The Caretaker) var hans første skuespill i flere akter.

Pinters drammatikk kjennetegnes ved en leken, humoristisk, men samtidig skremmede skildring av tilværelsen. Hans språk skaper usikkerhet. Hva har skjedd? Hvem kan vi stole på? Hva er løgn og hva er sannhet? Selv beskrev Pinter det å skrive drama som å forestille seg en situasjon og menneskene i den, for så å lytte til hva de har å si.

Pinter ble tildelt Nobelprisen i 2005. Han døde i 2008.

Francis Bacon: «Study for figure IV», 1956-57

POEM

Ikke se.
Verden holder på å gå i stykker.

Ikke se.
Verden holder på å tømme seg for lys
og kjøre oss ned i avgrunnen av sitt mørke,
det svarte feite kvelende stedet
hvor vi skal drepe eller dø eller danse eller gråte
eller gneldre, stønne, pipe som en stukken gris
for å reforhandle vår utsalgspris.

Harold Pinter, 1995

Vaktmesteren: av Harold P

21g123156

Den Nationale Scene, Pb 78, Sentrum, 5803 Bergen, tlf: 55 54 97 00
Billetter: dns.no, tlf: 55 60 70 80, dns@dns.no
Ansvarlig redaktør: Stefan Larsson
Scenefoto: Sebastian Dalseide | Portrettfoto: Thor Brødreskift og Øyvind Eide
Trykk: Molvik Grafisk AS | Med forbehold om endringer og trykkfeil

